

داوطلبان در دام تاجران مشاوره

انتخاب رشته کنکوری ها فرصت خوبی را برای آن ها که قصد سوءاستفاده دارند، فراهم کرده است!

چهارمین روز گزارش

خیلی آسان کاسب می شوند، حتی وقتی شغلشان هیچ ارتباطی با درس و کنکور ندارد و فقط چند روز زمان برای انتخاب رشته تعیین شده است و پای سرنوشت یک دانش آموز و نگرانی خانواده او در میان است. چند روز تعیین شده از سوی سازمان سنجش برای انتخاب رشته، هر سال تب و تاب عجیبی می اندازد به جان والدین و دانش آموزان و البته فرصتی فراهم می کند برای سودجویی برخی مشاوران. دانش آموزانی که سال دوازدهم را با مشاور و یک مؤسسه مشخص پیش برده اند، برای انتخاب رشته هم سراغ همان ها خواهند رفت اما خیلی ها به مشاور تحصیلی مدرسه اکتفا کرده اند یا از همان هم محروم بوده اند و حالا با اعلام نتایج اولیه، باید از مشاوره ناآشنا کمک بگیرند، درحالی که نه درباره کیفیت عملکرد این افراد در سال های قبل چیزی می دانند و نه از اینکه روششان برای انتخاب صحیح چیست، اطلاعی دارند. این روزها که گذشت و نتایج اعلام شد، آن ها که بی دلیل اعتماد کرده و هزینه سنگینی پرداخته اند، متوجه اشتباه خود می شوند اما بهای این اشتباه به اندازه هدر دادن آینده یک جوان است.

از یک میلیون تا ۵ میلیون تومان

جلسه برای انتخاب رشته برگزار می کند با مسئول مرکز. اما آن ها که دنبال پول بیشتری هستند، برنامه هایشان هم بیشتر است. مرکز مشاوره دیگری در محدوده ملک آباد درباره پنج جلسه صحبت می کند، یعنی هر روز با دانش آموز و والدینش جلسه می گذارند. به قول منشی، سه جلسه عادی و دو جلسه ویژه؛ جلسات عادی ۳ میلیون و ۲۰۰ تومان و دو جلسه ویژه ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان. وقتی نتایج اعلام می شود، فرصت تحقیق و بررسی برای یافتن بهترین مشاور وجود ندارد. استدلال والدین نیز این است که مرکز تابلو دارد و مشاور هم مدرک. از آنجاکه دستمزد خدمات هم در هیچ رشته و شغل دیگری ثابت نیست، گویا بنا نیست کسی در این حوزه هم هزینه های هنگفت مشاوره های کنکور را بگیری و بر آن نظارت کند. همچنین تصور جامعه به گونه ای است که درباره رشته های تجربی و کمی هم ریاضی، آن هم در رتبه های بالا، حساسیت دارند و احتمالاً هر میلی را برای پرداخت به ازای دریافت مشاوره انتخاب رشته می پذیرند. شاخه های دیگر، احتمالاً دست کم گرفته می شوند که اعتراضی هم به کیفیت انتخاب رشته مراکز و مشاوران نخواهد شد.

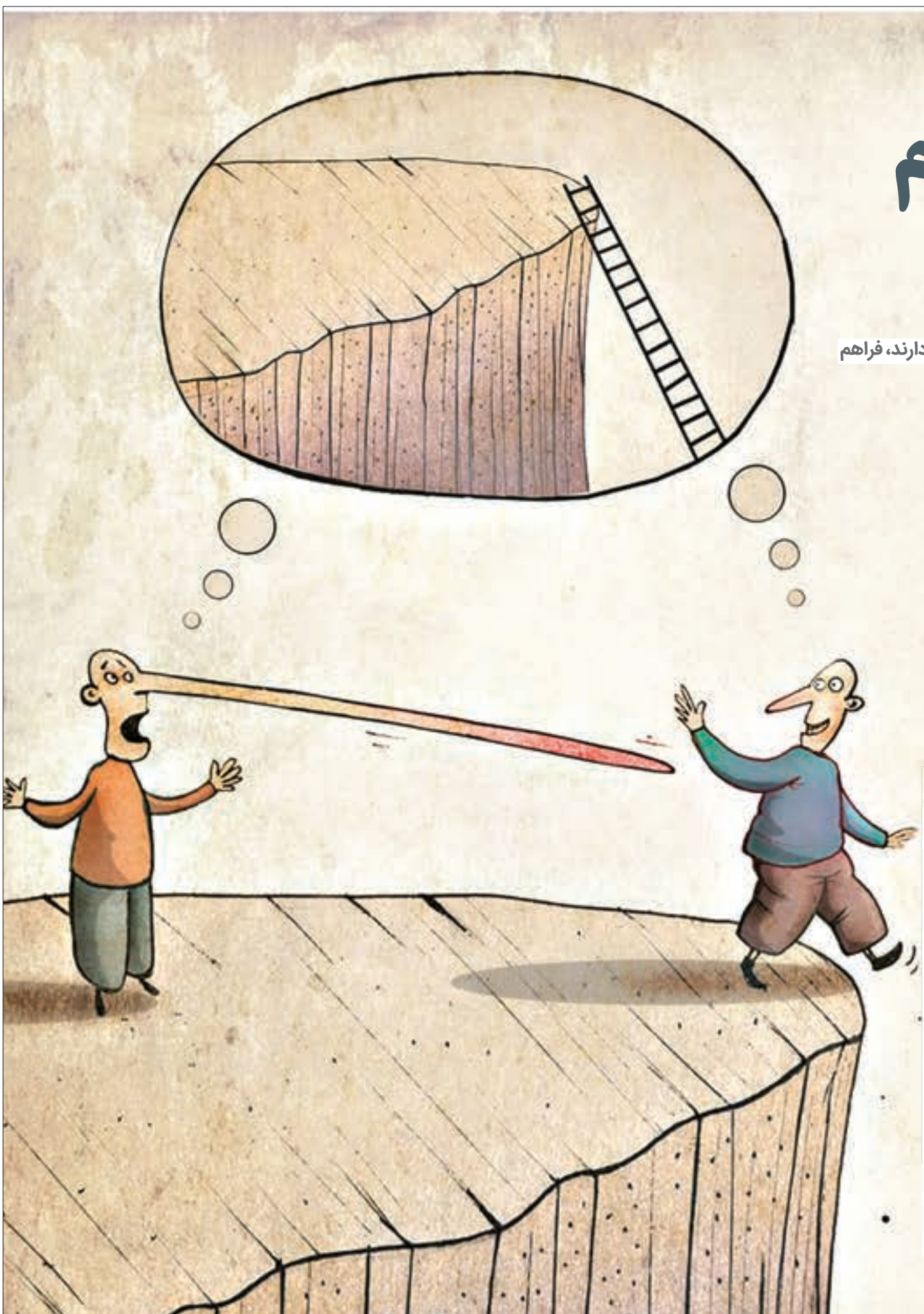
تا دلتان بخواهد، مرکز برای انتخاب رشته وجود دارد. دو خانواده ای که درباره روش پیدا کردن مشاور از آن ها پرسیدیم، جست و جو در گوگل را پیشنهاد دادند. یک نفر از فامیلی پرسیده بود که دو سال قبل کنکور داشت. برای اینکه بدانم مراحل و هزینه چگونه است، من هم به همان روش ها به چند مرکز زنگ می زنم. منشی مرکز اول می گوید: دانش آموزان، یک جلسه مشاوره اجباری دارند که هزینه آن ۸۵۰ هزار تومان است و جلسه انتخاب رشته، یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومان. دو جلسه دیگر هم برای کارهای تکمیلی برگزار خواهد شد که باید برای آن، ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان بپردازند. از مرکز مشاوره اسم و رسم دار دیگری هزینه را سؤال می کنم: از آن ها که در طول سال، همایش های انگیزشی برای دانش آموزان برگزار می کنند و کلی برنامه ریز و درست دارند. منشی می گوید: اگر دانش آموز آقای دکتر نبوده اید، باید برای جلسه انتخاب رشته ۵ میلیون تومان بپردازید. البته انتخاب رشته با آقای دکتر نیست؛ کارشناسان کار را انجام می دهند و دکتر آن را تأیید نهایی می زند. در جست و جوها به مشاوره های انتخاب رشته ۲ میلیون تومانی هم می رسیم، آن هم در منطقه خواجه ربیع. این مرکز دو

هزینه های کلان و نتایج اشتباه

و آینده شغلی به دانش آموز؛ زیرا انتخاب رشته فقط اسم دانشگاه و کلاس نیست. توجه به علاقه واقعی داوطلب، درنظر گرفتن توانایی های فردی و تیپ شخصیتی با ابزارهایی مثل تست های هالند، MBTI یا هوش های چندگانه به انتخاب دقیق تر کمک می کنند. خدادادی می افزاید: بررسی دانشگاه ها و کیفیت آموزشی، اولویت بندی منطقی انتخاب ها، مشورت با مشاور متخصص و بی طرف، درنظر گرفتن شرایط خانوادگی و مالی، توجه به مسیرهای ادامه تحصیل چون بعضی رشته ها در کارشناسی محدودیت دارند اما در مقطع ارشد، فرصت های زیادی باز می شود و در نهایت ثبت نهایی با دقت کامل، جزو این گام های مؤثر در انتخاب رشته هستند. این مشاور تحصیلی با بیان اینکه لازم است خانواده ها نکاتی را به خاطر بسپارند و فریب مشاوران غیر حرفه ای را نخورند، اضافه می کند: رزومه و سابقه فرد را بررسی کنید و فریب مدارک و افتخارات کاغذی را نخورید. خیلی ها با یک قاب و یک عنوان جعلی، خودشان را متخصص معرفی می کنند. از وعده های عجیب و غریب همچون تضمین رشته پزشکی دوری کنید، حتی نباید رتبه برتر بودن فرد را معادل مشاور متبحر بودن درنظر بگیرید. اول از همه به علاقه و شرایط فرزندتان توجه کنید و اگر مشاور حاضر نشد روش کارش را توضیح بدهد، به او اعتماد نکنید. او به مشاورانها توصیه می کند: اخلاق را اولویت کار خود قرار دهید، با آینده بچه ها بازی نکنید؛ زیرا رتبه برتر بودن برای تشخیص درست، کافی نیست. در نهایت باید برای مشورت درست، علم خود را به روز کنید و از تبلیغات اغراق آمیز و دروغ بپرهیزید.

فروش تضمینی پزشکی، دندان پزشکی یا داروسازی یا رتبه های بالا، ادعای رابطه با دانشگاه یا سهمیه مخفی، تبلیغ رشته های خاص برای پورسانت گرفتن از مؤسسات آموزشی یا دانشگاه ها، وعده های دروغ در مورد بازار کار همه رشته ها، فقط برخی از سخنان کذب و دروغ های افراد کلاهبردار برای جذب خانواده ها و گرفتن پول های کلان از آنان است. کمال خدادادی، مشاور تحصیلی، مربی رشد و توسعه فردی با تجربه فعالیت در این حوزه، با بیان این جملات توضیح می دهد: خانواده ها باید باور کنند که هیچ تضمینی وجود ندارد و سیستم، ماشینی است و سازمان سنجش آن را کنترل می کند. خیلی ها با چیدمان عجیب و غریب بدون توجه به علاقه و آینده شغلی، با نرم افزار یا جدول، انتخاب رشته می کنند و آینده داوطلب را به نابودی می کشانند. اغلب از مشاوران بی تجربه یا دانشجویان ترم یک، تنها به اسم رتبه برتر کنکور و بدون هیچ تجربه مشاوره ای، کمک می گیرند که با زهم پیامد آن، هزینه های کلان و نتیجه اشتباه است. او ادامه می دهد: برخی مشاوران، تنها استرس ایجاد می کنند؛ مثلاً می گویند اگر امسال فلان رشته را انتخاب نکنید، هیچ وقت قبول نمی شوید، درحالی که واقعیت چنین نیست. کپی کردن انتخاب رشته دیگران و بازی با احساسات خانواده ها، از دیگر آسیب هایی است که به خانواده و دانش آموز وارد می شود. این کارشناس، مراحل انتخاب رشته اصولی کنکور را دست کم ۱۰ گام اساسی می داند که به گفته او، همه آن ها باید رعایت شود: اولین نکته، درنظر گرفتن کارنامه و تراز علمی است، نه فقط رتبه کل. همچنین شناساندن رشته ها

برخی مشاوران، تنها استرس ایجاد می کنند؛ مثلاً می گویند اگر امسال فلان رشته را انتخاب نکنید، هیچ وقت قبول نمی شوید، درحالی که واقعیت چنین نیست. کپی کردن انتخاب رشته دیگران و بازی با احساسات خانواده ها، از دیگر آسیب هایی است که به خانواده و دانش آموز وارد می شود

شبکه های اجتماعی: منزل وعده های پوچ

ناشناس از منابع غیررسمی، می تواند به سرقت اطلاعات کاربران و آلوده شدن تلفن همراه به بد افزارهای جاسوسی منجر شود. هیچ نرم افزاری نمی تواند معجزه کند. به زودی حجم فراوانی از شکایات درباره کلاهبرداری به سوی پلیس فتا روانه خواهد شد؛ به همین سبب سرهنگ رضایی از هموطنان خواسته است در صورت مواجهه با این گونه کلاهبرداری ها با شماره ۰۹۶۳۸۰ تماس بگیرند یا از طریق وب سایت پلیس فتا آن را گزارش کنند و در صورت پرداخت وجه به کلاهبرداران، از طریق دفاتر خدمات قضایی، شکایت خود را ثبت کنند.

اطلاعات داوطلبان، به پل کاربری آن ها دسترسی غیرمجاز پیدا می کنند و انتخاب رشته را تغییر می دهند یا این دسترسی ها را به دیگران می فروشند، درحالی که هیچ فرد یا نهادی خارج از سازمان سنجش، قادر به زرو صندلی دانشگاه یا تضمین قبولی در رشته ای خاص نیست. داوطلبان نباید به تماس ها یا پیام هایی که با این وعده ها، از آن ها اطلاعات شخصی یا پول درخواست می کنند، اعتماد کنند. معاون فرهنگی و اجتماعی پلیس فتا از تبلیغ نرم افزارهای جعلی انتخاب رشته به عنوان یکی دیگر از روش های کلاهبرداری نام برده و هشدار داده بود: دانلود برنامه های

آن ها که دنبال فروش و کلاهبرداری اند، راه خود را پیدا می کنند و شبکه های اجتماعی هم ابزار بسیار مؤثری هستند. انگار مخاطب هم کم ندارند؛ همان گونه که سرهنگ مختار رضایی، معاون فرهنگی و اجتماعی پلیس فتای فرجا، همین چند روز پیش درباره شناسایی مدیران بیش از ۱۸۰ تارنما و کانال فعال در حوزه انتخاب رشته کنکور و ۱۲۰ نفر از افراد سودجو و دستگیری آنان، سخن گفته بود. او به روش های رایج کلاهبرداران هم اشاره کرده بود: یکی از شگردهای مجرمان سایبری، وعده تغییر رتبه کنکور است که به هیچ عنوان امکان پذیر نیست. برخی افراد با دریافت

آستین بالا زدن گروه های جهادی برای حاشیه شهر

آموزشی با همایش آغاز می شد و درباره رشته و شغل آینده، برایشان حرف می زدیم. به این دلیل که خودم رتبه برتر بودم و بچه همان محل، اعتماد می کردند و با ما همراه می شدند. درواقع باور می کردند که آن ها هم می توانند به موقعیت خوبی برسند، او و گروهش، فعالیتشان را به همان محله پنچتن محدود نکردند: «سال دوم رفتیم سراغ محلات اطراف پنچتن، بعد کارمان را به دیگر مناطق حاشیه شهر گسترش دادیم. از محله طرق، سیدی، شهرک شهید رجایی و باهنر تا گلشهر، خواجه ربیع، سیاد و شاهنامه، برای همه همایش های بزرگ و کلاس های انتخاب رشته برگزار کردیم. آن ها به این سبب که خدماتشان رایگان بود سرمایه ای هم برای برگزاری جلسات نداشتند، از مکان های رایگان هم استفاده می کردند؛ برای همایش ها از سالن های شهرداری مثل فرهنگ سراها استفاده می کنیم، مساجد و حسینیه ها هم زیاد هستند. بعد میزهای تخصصی می گذاریم برای رشته ریاضی، تجربی و انسانی. هم دانش آموز در جلسه حاضر می شود، هم والدین و بهترین رشته را انتخاب می کنند.»

عامل روی همه بخش های زندگی شان اثر گذاشته است و بسیاری از اوقات به جایگاهی که حقتش را ندارند، نمی رسند. دلیل شروع این کار، همان کمبودها و محرومیت هایی بود که همیشه در حاشیه شهر حس می کردیم. حالا هر دوره بین ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ دانش آموز را پوشش می دهیم. این استاد دانشگاه ادامه می دهد: از آنجاکه انتخاب رشته مسیر آینده شغلی و زندگی را مشخص می کند، در برابر این موضوع بی تفاوت نبودیم و سعی کردیم افرادی را که همچون خودمان در حاشیه شهر بزرگ شده اند، برای همکاری بیاوریم و از همه توانمان برای خدمت به جوانان حاشیه شهر کمک بگیریم. روحانی از خدماتی می گوید که به آن بچه ها به طور کامل رایگان داده می شود: «از همان ابتدا قرار نبود هزینه ای داشته باشد. با یکی دونه از مشاوران، کارمان را شروع کردیم و به تدریج تیم بزرگی شدیم. از سال ۹۷ یا ۹۸ که عضو شورای اجتماعی محله پنچتن بودم، خودم پیشنهاد انتخاب رشته دادم و کارمان را از مسجد شروع کردیم. فراخوان می دادیم و داوطلبان را ثبت نام می کردیم. جلسات

بزرگ شده همان محله پنچتن است؛ از آن ها که درس خوان بودند؛ آن قدر که رتبه کنکورشان ۱۹ شد و دانشگاه صنعتی شریف درس خواند و حالا دکتری نانو تکنولوژی دارد. می توانست مانند بقیه بیرون درس و دانشگاهش گذشته و افراموش کند اما نه تنها خودش برگشت، بلکه همه دوستانش را همان کار ترغیب به فعالیت کرد. دکتر رمضان روحانی علاوه بر فعالیت های اجتماعی متعدد، چند سالی است که گروهی را دور هم جمع کرده است که کار انتخاب رشته دانش آموزان مناطق حاشیه نشین را برعهده گرفته اند. گروه آن ها اسمی ندارد و به نام گروه جهادی مشهور است و هیچ فردی هم آنجا مسئول و نیروی پایین تر نیست. خدمت می کنند به آنان که نه پول مشاور گرفتن دارند، نه آگاهی از اینکه به چه کسی مراجعه کنند. او ماجرای فعالیتشان را این گونه شرح می دهد: پنج شش سالی است که به دانش آموزان مناطق حاشیه شهر که اتفاقاً مستعد و دارای ظرفیت سرشاری از نظر هوش و پشتکار هستند، توجه ویژه می کنیم. با وجودی که استعداد خوبی دارند، از نظر مالی در ضیق هستند و همین